

HALOTTAINK

Marosi László püspöki tanácsos, Spittal/Drau magyar lelkésze, váradl egyházmegye, a Szolgálat felelős szerkesztője, rövid betegség után agyembólia következtében 1981. márc. 13-ára virradóra az örök hazába tért. Végakarata szerint a Szűzanya kegyhelyén, Máriacell temetőjében helyeztük testét nyugalomra Szent József ünnepén. (68,44)

Kojtsa Ferenc ny. pléb. 1980. jan. 16-án Tusnádfürdön. Szülőfalujában, Csíksomoson temették (76,46)

Dobos Áron ny. pléb. Kézdivásárhelyen febr. 28-án. Szülőfalujában, Csíksomoson temették (67,41)

Darvas Albert ny. esperespléb. márc. 12-én Gyergyócsomafalván (87,62)

Labud Antal ápr. 12-én Zabolán. Szülőhelyén, Gyulafehérvárott temették (69,46)

Török Mihály ny. esperespléb. júl. 12-én Szovátán (77,53)

Erdély András ny. pléb. szept. 17-én Marosvásárhelyen (73,48)

Horváth István Hugó OFM szept. 24-én Csornán. Pásztoriban temették

Dr. Rác Károly Bonaventúra szervita, a Bp. árpádföldi Szt. Anna templom esperesplébánosa, okt. 11-én külföldi útján Linzben váratlanul elhunyt. Nov. 25-én temették Újpesten (67,42)

Kiss Gábor, 37 évig keserúteleki plébános, okt. 21-én. Mélykúton temették (70,44)

Bánhegyi Lehel Tibor OFM ny. lelkész okt. 26-án. Óbudán temették (67,40)

Dr. Kertész Gotthárd János OCist. tanár nov. 6-án Pannonhalmán (83,66,59)

Schandl Lajos ny. gyékényesi esperespléb. Kaposvárott nov. 13-án. Zákánytelepen temették (80,53)

Dr. Péntes József Balduin OSB, az Új Ember alapító főszerkesztője nov. 15-én Budapesten (71,51,45)

Kocsis István hegymagasi pléb. nov. 18-án Sümegen. Tapolcán temették (54,30)

Kristóf János walterskircheni (Ausztria) plébános autószerencsétlenség áldozataként nov. 14-én. Szülőfalujában, Füzéren temették (43,16)

Gyórszegi László érs. tan. nov. 27-én Budapesten. Farkasréten temették (57,33)

Vidóczy István northamptoni (USA) plébános dec. 1-én (62,35)

Élő József pakodi esperesplébános dec. 2-án (63,39)

Mayer János aranyisés ny. esperespléb. dec. 1-én. Szülőfalujában, Herceghúton temették (76)

Németh Antal P. Piusz OFM aranyisés tanár dec. 6-án. Esztergomban a ferences templom kriptájába temették (78,62,55)

Zahola Károly ny. plébános, székesfehérvári egyházmegye dec. 8-án

Viglás Gyula dec. 8-án Miami Beach-ben (USA)

Láncz László püsp. tanácsos, ny. szőlősgyőröki pléb. Székesfehérvárott dec. 9-én (78,52)

- Söliétormos Gábor** érđ. abdai esperespléb. dec. 12-én Győrött. Abdán temették (74,48)
- Bocsa János** fegyverneki esperespléb. dec. 12-én. Tófalun temették (56,32)
- Serfőző Antal** érs. tan. ny. pléb. dec. 14-én Hatvanban. Apcon temették (66,43)
- Bognár Miklós Ludolf** csornai premontrei kanonok, okl. faipari mérnök dec. 14-én. Rákoskeresztúron temették (57,38,34)
- Homor József** gyulakeszi plébános. Dec. 15-én temették (58,34)
- Horváth József Adorján** kármelita testvér. Dec. 18-án Pesten temették (68,47)
- Wéber Antal** aranymisés rábafüzesi plébános dec. 19-én (78,54)
- Tollár István** ny. balatonendrédí esp. pl. dec. 19-én. Bélavárott temették (79,54)
- Pankovics Ferenc** péri plébános, a szentmisét élete utolsó napján is bemutatva, agyvérzés következtében dec. 19-én. Szülőfalujában, Bőnyrétalapon temették (49,25)
- Haja Aurél P. Libor** aranyf. ferences. Gyömrőn temették dec. 22-én (77,52,48)
- Kovács Gyula** pápai kamarás, tornagörgői (Hrhov, Szlovákia) plébános dec. 22-én (84,62)
- Kovács Kandid P. Mihály** ferences dec. 24-én Esztelneken (Erdély). Az ottani ferences zárda sírkertjébe temették
- Dr. Manojlov László** aranymisés g. kat. áldozópap, ny. hittanár dec. 24-én Budapestén. A remetekertvárosi Szentlélek templom kriptájába temették (84)
- Harmath Lajos Elek O. Praem. 1981.** jan. 8-án Pannonhalmán (50,30,27)
- P. Horváth Mihály SJ** jan. 9-én Budapestén. Pannonhalmán temették (68,47,37)
- Bálint Antal P. Remig** ferences, ny. lelkész jan. 14-én Baján (66,44,42)
- Szűsz József** püsp. tan. Halbtorn (Burgenland) ny. plébánosa jan. 15-én (89,64)
- Petres Kálmán** kanonok, főesperes, ny. radnóti plébános, több erdélyi kat. iskola érđ. igazgatója, jan. 14-én (91,66)
- Dr. Géczy János** érseki tanácsos jan. 15-én Balassagyarmaton (69,45)
- Jakab József P. Patrik OFM,** a Fájdalmas Szűzanya kápolna lelkésze jan. 16-án. Szülőfalujában, Szilben temették (65)
- Pataki Gábor Alfonz** kapucinus, győr-gyárvárosi plébános, a szentmiseáldozatot élete utolsó napján is bemutatva, jan. 19-én. Tatán temették (70,42)
- Dr. Gergye Győző** c. prépost jan. 19-én Dunaföldváron (78,54)
- Soós József** plébános jan. 21-én. Rácalmásán temették (53)
- Kincses Péter Rufin** ferences testvér jan. 25-én Rómában, ahol közel öt évtizeden át élt. A rend ottani kriptájában temették el (78)
- Dr. Pálos Lajos Ferenc** jan. 25-én Pannonhalmán. A Boldogasszony-kápolna kriptájába temették (69,49,44)
- Dr. Winkler József** szombathelyi segédpüspök jan. 30-án (76,50,16)
- P. Ecker Jenő SJ** aranymisés jan. 31-én Szatmárnémetiben (93,71,60)
- Zakkay József, Csékán Lajos** és **Lázi János** egri egyházmegyések
- Medgyessy Ottó** tb. kanonok, ny. kisbéri pléb. a fehérvári otthonban febr. 2-án (64,38)

- Dr. Schweighoffer Gottfríd Gyula OCist.**, középisk. tanár febr. 5-én Budapesten.
Zircen temették (64,46,38)
- P. Schwarzfelder Imre SDS** Cartagenában (Kolumbia) febr. 9-én (77,55,49)
- Dr. Sarkady Béla** érd. esperespléb. febr. 5-én. Kiszepesen temették (74,50)
- Kovács Sándor** h. esperes, balatonlellei pléb. febr. 7-én (62,38)
- Dr. Kovách Zoltán** tb. kanonok, az esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár igazgatója febr. 16-án (51,28)
- Marosvári Pál** szeghalmi plébános. Febr. 13-án temették Jobbágyiban (63)
- Lisinszky János** plébános febr. 19-én. Gánton temették (57,36)
- Karsai Ferenc Géza** febr. 24-én Pannonhalmán. A Boldogasszony-kápolna kriptájába temették (76,58,52)
- Szekerák Miklós**, g. kat. esperes, ny. végardói parochus. Febr. 19-én temették (67,44)

Elhunyt paptestvéreinket foglaljuk mementóinkba!

+

WINKLER JÓZSEF szombathelyi segédpüspök
(1905—1981)

Földi életében semmi sem állt tőle távolabb, mint az, hogy személyének megbecsülése annyi embert mozgasson meg, mint amennyi temetése alkalmából összegyűlt február 10-én Szombathelyen. Nemcsak a szombathelyi egyházmegyéből és az ország különböző részeiből, hanem a szomszédos Ausztriából és Jugoszláviából is tömegesen jöttek a hívek, az egykori tanítványok, a papok és a püspökök, hogy utolsó istenhozzát mondjanak az Igaz Embernek, a Hűséges Főpapnak, József Püspökatyának.

Magyarország bíborosprimása: Lékai László, a jelenlevő püspökökkel együtt mutatta be érte a szombathelyi székesegyház kupolája alatt felállított ravatala előtt az engesztelő szentmisét. Ráillettek a szentmise evangéliumának Jézus főpapi imájából vett szavai: „A világ nem ismert meg . . .”, de az Atya jól ismerte és azáltal is elismerte őt, hogy annyi ember lelkében tarult fel személyének igazi nagysága és embersége. Ennek megnyilvánulása volt a végső búcsú tiszteletadása is.

1905. október 18-án született Nagyszentmihályon (ma Burgenland). Édesapja a község tanítója volt; tőle tanulta meg a betűvetést, az elemi ismereteket. Ő volt az egyetlen, aki fiának rendkívüli tehetségét, szorgalmát és tudását nem kitűnő osztályzattal jutalmazta. Az értékelést a későbbi tanároknak bízta, és nem hiába.

A községi bencéséknél kitüntetéssel érettségizett diákot főpásztor a teológiai tanulmányok végzésére egyenesen Rómába küldte. A világhírű Gergely-egyetemen 1927-ben filozófiai, 1931-ben pedig teológiai doktorátust szerzett. 1933-ban elnyerte a cursus magisterii diplomáját, amelynek alapján a Gergely-egyetem teológiai fakultásának magister aggregatusa lett. Tudásánál csak szerénysége és egyszerűsége volt nagyobb. Soha nem beszélt arról a rendkívüli megtiszteltetéséről, hogy XI. Pius pápa jelenlétében teológiai disputát is vezetett, ami tudásának legnagyobb elismerését jelentette.

Róma után egy évig volt Jákon káplán, majd Budapestre került az egyetemi ifjúság prefektusának a Szent Imre Kollégiumba. 1937—1952-ig a szombathelyi papnevelő intézet tanára és spirituális. Bölcsességgel és emberséggel párosult finom közvetlenséggel tanított és nevelt a Rend, az Igazság és a Szépség szeretetére. Mint spirituális egyszerű, de mindig határozott útmutatással készítette fel növendékeit az áldozatos papi életre. Példát adott az összeszedettségre, az elmélyült imádságra és a lelkiismeretes kötelességteljesítésre. 1952—1956-ig a Győri Hittudományi Főiskola tanára.

XXIII. János pápa püspökké nevezte ki. 1964. okt. 28-án a budapesti Szent István bazilikában dadimai püspöki címre szentelték, és lett a szombathelyi egyházmegye segédpüspöke. Ezután mint jószágos atya járja végig megyéspüspökei megbízásából az egyházmegyét, hogy kiszolgáltassa a bérmálás szentségét, templomokat, oltárokat, harangokat szenteljen, és hirdesse Krisztus felfoghatatlan gazdagságát.

Nagyon szeretett a papok társaságában elidőzni, kedvesen, egyszerű dolgokról is elbeszélgetni velük. De minden rendű és rangú, egyszerű és művelt emberhez is volt keresetlen, közvetlen szava, ügyesen megválasztott témája, hogy tudásának gazdagságából észrevétlenül is mindenkinek adjon valamit.

A szombathelyi Szent Erzsébet plébánián 15 évig végzett lelkipásztori munkát. Közvetlenül püspökké szentelése előtt 9 évig mint kisegítő káplán és a legutóbbi 6 évben, egy évvel ezelőtt kezdődött betegségeig minden vasárnap és ünnepnap a reggel 7 órai szentmisét akkor is bemutatta itt, ha aznap két helyen is kellett bérmálnia. Órák hosszat gyóntatott, és készségesen vállalt minden munkát, amellyel a híveket szolgálhatta. Hogy tudott örülni az apró kis eredményeknek is! A megújult plébánia-templom szépségének, az énekharmonizálás fejlődésének, az öregekért és betegekért bemutatott szentmisék bensőségének, amelyek keretében a plébánia lelkipásztoraival együtt szolgáltatta ki sokaknak a szentkenet szentségét is.

A végső búcsú fájdalmában vigasztal bennünket a feltámadásba és az örök életbe vetett hitének nemcsak ajkáról sokszor elhangzott tanítása, de példamutatása is. Mert súlyos betegsége tanúságtétel volt erős hitéről! Így csak azok tudnak meghalni, akik egészen bizonyosak abban, hogy a halálban becsukódik mögöttük egy kapu, és odaát kinyílik számukra egy másik. Ott maga Krisztus, az örök Főpap várja haza hűséges szolgáját, hogy megadja neki a teljes Szentháromság egy Isten boldog birtoklását. — Fáradt testét kívánsága szerint a szombathelyi temető papi sírkertjébe helyezték nyugovóra a feltámadás reményében.

TI

P. MÓCSY IMRE SJ
(1907—1980)

„Örömmel és Isten legszentebb akaratát mindig és mindenben áldva jelentem, hogy 1980. június 12-én, életem 73., hivatásom 55. és papságom 44. évében magához szólított az Úr, hogy életemről meghozza a legfőbb ítéletet.

Mikor az Úrnak ezt az utolsó hívását is követem, bocsánatot kérek mindazoktól, akiket megbántottam, és akinek életemmel botrányt okoztam. Kérem engesztelő és megkérelmelt imádságokat ahhoz a Krisztushoz, aki egyedüli reményem, és akit szeretettek „akármelyik” embertestvéretekben.

Köszönöm mindenkinek, hogy szóval, példával, imával segítettek azon az úton járnom, mely abba az országba vezet, ahol már „se halál nem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom”. A boldog viszontlátás reményében maradtam a régi, de már igazán el nem múlt szeretettel Mócsy Imre, S. J.”

Halála előtt 3 és fél évvel állította össze magának ezt a szokatlan „gyászjelentést”. Csak a dátumokat kellett pótolni.

+

„Mondjam el életemet? Azt mondanám, hogy „hagytam magam szerettetni, ennyi az egész”. Újmisés szentképekre is ezt írtam: „Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok.” Ez is lehet az életszentség egy módja: Istentől elfogadni. Bevallom, hogy amikor elakadtam az életszentségben, mindig az volt a baj, hogy nem fogadtam el, amit adott. Amikor pedig elfogadtam, bármilyen kereszt is volt, az mindig nagy öröm volt, és mindig jó volt.

Igaz, nem ment ez olyan egyszerűen. Gyermekkoromban sok mindenre nem gondoltam. Csak most öregkoromban jut eszembe, hogy milyen hálásnak kell lennem édesapámnak, aki ügyvéd korában is napi áldozó volt. Sokat köszönhetek elemista

hitoktatónak is, aki rávezetett, hogy már akkor napi áldozó legyek. Először még azt sem tudtam, hogy mikor kell az oltárhoz menni, és így megtörtént, hogy amikor senki más nem áldozott, akkor én sem.

P. Müller szerint mint novicius „olyan voltam, mint egy medveboc”. A szentignáci szemlélődéseket sem tudtam jól elvégezni. De egy azért sikerült. A karácsonyi misztériumról szól. Látom, hogy a Szűzanya és Szent József jönnek Názáret felől, és én, mint kicsi gyermek megmutatom nekik az utat Betlehem felé. Helyet készítünk a Szűzanyának az istállóban, s míg elmegyünk fát szedni, megszületik a kis Jézus. Leborulunk előtte. És úgy képzelem magam, mint egy szegény kis koldusgyerek, és egész kis életemet odaadom az Úrnak. Ez volt az én első nagy életprogramom: Istennel szemben koldusnak lenni, mindig kérni — és szépen elfogadni és megköszönni. Az előljáróval szemben gyermek, és a testvérekkel szemben szolgál.

Szegeden a filozófián sokat csipkelődtek velem, hogy sokaknak zug-spirituális vagyok. Én azt mondtam, nem vagyok lelkiatya, hanem lelki testvér. Szerettem lelki témákról beszélgetni. Ez természetes a keresztény életben.

A bölcséleti tanulmányok elvégzése után Kalocsán felügyelője lettem azoknak a középiskolás diákoknak, akik jezsuitának készültek. Hogy minden lazaságtól megóvjam magam, fogadalmakkal kötöttem le magam, hogy az elmélkedés mindennap egy óra lesz, a déli és esti lelkiismeretvizsgálat negyedóra.

A magisztérium második évére a Manrézába kerültem. Ez életem egyik legszebb korszaka. Azért volt szép, mert itt jöttem rá mélyebben arra, hogy az isteni hívatás mindig követni kell. És visszautasítása bizony bűn: hitetlenség, bizalmatlanság a jó Istennel szemben. Ebben az időben egy könyvet írtam: „Hogyan győzőm le a lustaságot.” És nagyon komolyan vettem, amit írtam, mert a végén úgy kimerültem, hogy utána két hétig napi 20 órát csak aludtam . . .

Innsbruckban, a teológián meg arra jöttem rá, hogy az ember egész élete, sőt az örökkévalósága is másoktól függ. Ez nagy és nehéz titok. Az isteni igazságosság titka. Bárcsak egyetlen nevelő se lenne ennek az isteni igazságosságának az áldozata! Ettől kezdve valahogy úgy éreztem, hogy mindenkinek az üdvösségéért felelős vagyok, akivel találkozom. Nemcsak szavaimmal, hanem egész magatartásommal, vidámságommal, megmutatva, hogy a vallás az életet szebbé, boldogabbá teszi.

Sokat foglalkoztatott ebben az időben az a gondolat is, hogy voltaképpen adósságtörlesztő vagyok. Adósa vagyok mindenkinek. Volt úgy, hogy nagyon bántott, hogy én nem tudok semmit visszaadni. Mert akármit adok, azt is úgy kaptam. De akkor jött a gondolat: „Nekem tettétek!”

Óreg koromban abból élek, amit fiatal koromban elkezdtem. Igaz, sok mindent tanultam, de amit megtanultam, azt sohasem bántam meg, legföljebb amit nem tanultam.

Én soha semmit nem kerestem, megmondom őszintén. Azt sem, hogy lelkigyakorlatokat adhassak; az ígényt a jó Isten mindig elélem teremtette, és míg időmből és erőmből tellett, mindig adódott rá mód és alkalom.

Idős koromról ugyan mit mondjak? Számomra nagy öröm volt az, amikor a börtönből elénekelhettem a Suscipét. Sokszor elgondolkoztam azon, hogy életem folyamán milyen gyakran énekeltem már ezt az éneket, és általában milyen lanyhán. És íme, mégis meghallgatott a jó Isten: elvette a szabadságomat. Megtanultam azt is, hogy az Isten szeretőknek minden a javukra válik. Ha azt gondolom, hogy ez vagy az nem válik a javamra, csak el kell kezdeni nagyon szeretni a jó Istent, és minden egyenesbe jön.

Amikor aztán munkásnak mentem a MÁV-hoz, bizony kicsit nehéz szívvel hagytam ott a katedrát és könyveimet, de azért megtettem a magam jófélételeit: 1) állapotbeli kötelesség, 2) szeretet, 3) vidámság. És ezt igyekeztem meg is tartani.

A Jézus Szíve-tiszteletéről is kellene beszélnem. Úgy is mondhatnám, hogy életemben a Jézus Szíve-tiszteletnek köszönhetek mindent. Eleinte gyerekesen fogtam fel, úgy, hogy beszélni kell róla. Aztán rájöttem, hogy szinte meg sem kell említeni. A lényege a nagy felajánlás: „Itt a szívem, törd össze, ha neked tetszik” — és az en-

gesztelés, amely számomra a legszebb, a legmélyebb, legkeresztényibb ajátosság. Tulajdonképpen nem más, mint a keresztény magatartása minden rossz szemben. Nem az, hogy csak jagatok, hanem igyekszem helyrehozni, reparálni, restaurálni mindazt, ami rossz. Az engesztelés kultúrunka is, a Lélek kultúrunkája.

Amikor már idősebb lettem, nagyon egyszerűen fogalmaztam meg életemet: Elfogadom, amit Isten ad, — Odaadom, amit kér, — És nem izgulok magamért!

Betegségeim alatt kezdtem megérteni, mi az, hogy „visszaadta lelkét Teremtőjének”, és próbáltam begyakorolni a halált, mert sohasem tudjuk, milyen öntudatunk és lelki erőnk lesz abban az órában, mikor az Úr jön, hogy elfogadja a mi teljes és végérvényes följajlásunkat, önátadásunkat. Valamikor azt hittem, szent vágy az, ha úgy szeretnék meghalni, hogy senkinek se legyek terhére, de aztán rájöttem, hogy nagy tökéletlenség. Mert hát ki vagyok én, hogy ilyesmit kérjek az Úrtól. Attól kezdve már csak azt kérem, hogy ha valakinek terhére leszek, annak adjon az Úr sok kegyelmet, hogy minél több érdemet szerezzen. Lassan rájövök, hogy magunkat és egymást is hibáinkkal együtt kell elfogadnunk és szeretnünk.

Az én hitvallásom egy szóban foglalható össze: Szeretet! Amen.”

(Életrajza, ugyancsak saját összeállításában: Szül. 1907. nov. 24-én. Kilenc testvére volt. A gimnáziumot a kalocsai jezsuitáknál végezte. Érettségi után 1925-ben belépett. 1933—38-ig az innsbrucki egyetemen tanult és teológiából doktorált. 1938—44-ig a szegedi rendi és egyházmegyei főiskolán tanár. Közben kétszer ösztöndíjjal Rómában volt, a Gregoriánán bölcseleti doktorátust, a Biblikus Intézetben kandidátusi fokozatot nyert. 1944—47-ig a Gergely-egyetemen az újszövetség tanára, majd 1949-ig Szegeden a biblikus tudományok tanára. 1949—54 közt a kistarcsai tábor lakója. 1955-től több helyen dolgozik, főleg a MÁV Északi Osztószertárban, közben 1965—68-ig bőrtön, 1970. okt. 21-étől MÁV nyugdíjas. Tüdőasztmával sokszor van kórházban.)

R.

FÜLÖP ISTVÁN

(1912—1979)

Imádság közben érte a halál. 1979. szeptember 2-án reggel hiába várták hívei a szentmisére. Keresésére indultak. Keresésére indultak. Holtan találták térdelő helyzetben, az ágyára borulva. „Boldogok azok a szolgák, akiket Urunk megérkezésekor ébren talál” (Lk 12,37). Főpásztorja írja: „Utólag derült ki, hogy sokféle betegsége volt, de sohasem panaszkodott. Végezte lelkipásztori munkáját az őt jellemző nyugalommal. Tudott kedélyes lenni, de inkább komoly magatartását ismerték. Kedélye papi társaságban oldódott föl. A hívek előtt komoly lelkipásztorként járt-kelt. Papi tekintélyét mindenütt tisztelték szolgálati helyein. Mint káplán az ifjúság nevelésében fáradt.”

1912. július 14-én született Battonyán. A szegedi kissemináriumi évek után a szegedi nagyszemináriumban készült papi hivatására P. Hunya irányításával. 1937. május 2-án szentelte pappá Glattfelder Gyula csanádi püspök. Papi működésének első állomáshelye Kunágota volt, ahol két évig mint káplán működött. Majd—miután egy reggel holtan találták principálisát—adminisztrátori minőségben vezette a plébániát. Innen szülőfalujába, Battonyára került káplánnak, majd Újszegedre. 1953—1967 között Zákányszéken, a szegedi tanyavilágban működött mint plébános. Felújította és kifestette a templomot. Közben esperesi címet kapott. 1967-től haláláig Csanádpalota plébánosa volt. Itt is renovált. Helyrehozta a leégett templomtornyot, szigeteltette a templom falait és a plébánia épületét.

P. Hunya szellemében ápolta paptestvéreivel a kapcsolatot. A szemtelési évfordulót minden évben évfolyamtársaival együtt ünnepelte meg. Ilyenkor a koncelebrációs misében ő volt a főcelebráns, és többnyire ő tartotta a szentbeszédet is.

Utolsó állomáshelyén, Csanádpalotán temették. Temetési miséjét és a temetés szertartását főpásztorja végezte. Vass József c. apát, keveremesi plébános — kurzus-társa — mondott búcsúbeszédet.

Confrater

KRISTÓF JÁNOS
(1937—1980)

„Legyetek hát éberek: nem tudjátok ugyanis, mikor érkezik meg a ház ura: lehet, hogy este, hogy éjfélkor, vagy kakasszóra, vagy reggel. Ne találjon alva, ha váratlanul megérkezik” (Mk 13,35k).

Ezeket a szavakat olvassuk a gyászjelentésben, amelyet a család nevében édesanya, továbbá két alsó-ausztriai egyházközsége: Walterskirchen és Wetzeldorf, a poysdorfi esperesi kerület papjai, valamint a schönstatti mozgalom bécsi csoportja adtak ki. 1980. nov. 14-én kora délután egyik plébániájából a másikba igyekezett, amikor az országút kereszteződésében autóját oldalba kapta egy 200 km-nél nagyobb sebességgel száguldó fiatal motorkerékpáros, és majd hogy keresztülszelte. Mindketten áldozatai lettek az összeütközésnek. Oltártestvérünk már a kórházi autóban befejezte rövid életét.

1937. jan. 1-én született az Abauj megyei Füzér községben sokgyermekes család fiaként. Istenhez hű környezetben már gyermekkorában az Egyház felé húzta a szíve. De csak 1956 után sikerült álmát megvalósítania: leérettségizett, majd a Pázmáneum növendékeként elvégezte a teológiát, és a kassai apostoli adminisztrátúra titulusára 1964. febr. 23-án elnyerte a papszentelést. Szentelési terminusát előre tették: szülei a nyári mezőgazdasági munkaidőben nem utazhattak volna Bécsbe. Március első vasárnapján mutatta be ugyanott újmiséjét. A schönstatti nővérek szervezték meg, ők szolgáltatták az agapét és rendeztek utána vetítettképes előadást mozgalmukról, amelyben az újmiséis új otthonra talált. A primícián részt vevő egyik magyar pap írja: „Hét évvel ezelőtt Jancsi volt legbuzgóbb ministránsom és a húsvéti lelkigyakorlat megszervezésében jobbkezem. Már akkor is apostola volt társainak; amellet jó pajtás, lelkes cserkész, a természet rajongója. De a lelkiéletet is komolyan vette. Prohászka elmékedéseit meditatálta, annak gondolatain nőtt bele hivatásába.”

Tanév végéig a döblingi (Bécs) plébánián kiségitő szolgálatot végzett, majd előbb Gross-Weikersdorfbán, később Bruck an der Leithán, végül pedig a bécsi III. ker. Szent Othmar plébánián káplánkodott. A nagyváros azonban nem volt szíve szerint való. 1975-ben megkapta a walterskircheni plébániát, egyúttal a kb. 5 km-re fekvő szomszédos plébánia gondjait is. Így összesen mintegy 1400 híve volt. Megérkezése első napjaiban ott nyüzsgöttek körülötte a St. Othmar plébánia ifjú munkatársai, segítettek új otthona berendezésében. Háza hamarosan gyülekezőhelye lett a helybeli ifjúságnak is. A régebben csendes udvaron ott berregtek a mopedek, a múltból visszamaradt gazdasági épületszárnyak az ifjúság otthonává alakultak át. A plébániatemplom a korai 13. század gótikus stílusát lehel. Belső tatarozása éppen aktuális volt, amikor a plébániát átvette. Hamarosan megtisztultak a falak, megújult a padlózat, modernizálódott a sekrestye... Második plébániáját sem kevesebb buzgalommal látta el, amennyire a körülmények engedték. Hitoktatásra az iskolák összevonása következtében az 5 km-re fekvő Poysdorf városkába járt. Egy ideig a tőlvább fekvő Zistersdorfbán is vállalt hittanórákat.

A keresztény tökéletesség ideálját napjainkban új mozgalmak kezdik képviselni. Kristóf János kapcsolata Schönstattal nemcsak elmélyedő lelki beállítottságát irányította, hanem lelkipásztori munkájának is sajátos színt adott. Évente vitte oda híveit zarándoklatra, szervezési munkájában a „Schönstatt-család” tagjai erőteljesen segítségére voltak. Idegen országban élve otthon talált köztük, számíthatott rájuk, mint ahogyan ő is mindenkor egész lélekkel részt vett munkájukban. A walterskircheni plébánia kertjében felállított Schönstatt-oltár maradandó emléke marad vonzalmának.

Szombaton, 1980. nov. 22-én délután vagy negyven paptestvére vett részt a zsúfolásig tömött walterskircheni templomban celebrált gyászmisén. Az éppen gyengélkedő König bíboros nevében általános helynöke, Jachym koadjutor érsek köszönte meg az elhunytnak és rajta keresztül a bécsi érseki egyházmegyében dolgozó vendégpapoknak lelkipásztori közreműködésüket. A Pázmáneumról, amelynek az elhunyt is növendéke volt, meleg szeretettel emlékezett meg a főpásztor.

A távozás megdöbbenő módjának, a nagyrebecsülésből származó részvétnek, a magunkra maradottságnak, Isten keze kiszámíthatatlan mozgásának feszültsége ülte meg a légkört a templomból kijövet is. A koraesti ködös zürkületben imádkozva hűzódott a hosszú menet. A fúvósok a bajtársnak szóló melódiával, az ifjúság gitáros, ritmikus dalokkal búcsúzott. Egyenruhás tüzoltók adták a díszkíséretet.

A község határában halottszállító autó várta a kedves lelkipásztor hamvait. Az elhunyt öreg édesanyja és testvérei könnyek között nézik az utolsó előkészületeket... Eljöttek, hogy visszavigyék Füzérre, a hazai földbe azt, ami ismét a földet illeti. Ott kezdte földi pályafutását; egyéniségében egyszerű, nyitott, őszinte maradt, helyt állt mindvégig. Váratlanul hívta meg az Úr, hogy számot adjon — immár az örök hazában — földi sáfarkodásáról.

—e

NÉMETH SÁNDOR BERNÁT OSB
(1905—1980)

Bernát rendtársunk Kisszöllösön (Veszprém m.) született 1905. dec. 4-én. Középiskolai tanulmányaiból az első hat évet a pápai bencés gimnáziumban végezte, az utolsó kettőt már Pannonhalmán. 1932-ben szerzett tanári oklevelet természetrajz—földrajz szakkból. Ebben az évben szentelték pappá is, utána rögtön Kőszegre került tanárnak. De csak egy évre, mert 1933-ban hitoktató lett Zalaapátiban. 1935-ben kapta plébánosi beosztását Bársonyosra, ahol egyfolytában 32 évig — 1967-ben történő nyugdíjazásáig — végezte a hívek lelki gondozását. Nyugalomba vonulása után Ménfőcsanakon élt rokonai körében. Egészségi állapotának romlása — fokozódó agyérelmeszesedés — miatt azonban 1980 májusában Pannonhalmára jött, hogy itt a Szociális Otthonban megfelelő gondozásban részesülhessen. Az Otthonba való felvételt azonban már nem érte meg, július 9-én csendben elhunyt. Kívánságára Ménfőcsanakon a családi sírba temették el.

Egyszerű, csendes, mindig derűs és mosolygó, tiszta papi és szerzetesi lélek volt. Harminc éves bársonyosi plébánosi jubileumán így foglalta össze hívei előtt papi életét: „Boldog vagyok hivatásomban. Nincs annál nagyobb öröm, mint teljesen Isten parancsai szerint élni. Erdemes volt törekedni a tiszta, szép életre.” Papi és szerzetesi életének középpontja a szentmise volt. Még súlyos betegségében is, mikor tehetetlenül feküdt, mindig misézni akart.

Választott szaktárgyának megfelelően nagyon szerette a természetet. A nyári szünetben a bársonyosi fiatalokkal gyakran járta a Bakony erdeit. Egy-egy szép virág, növény láttára megállt, és nem tagadva meg tanár mivoltát, egész kis előadást tartott a vidék növényvilágáról. A természet világán kívül a zenében találta meg lelke gazdagodását. Szépen hegedült, de épp úgy boldog volt, ha orgonához ültetett. Nyelvismerteiről csak azok tudtak, akik közvetlen közelről ismerték. Nyugdíjas éveit sem töltötte tétlenül: Karl Rahner és más teológusok könyveit fordította magyarra. Idős korában még oroszul is tanult, hogy a hozzá járó csanaki kisdiakoknak tudjon segíteni. De a lelkipásztori működésről sem mondott le: rendszeresen gyóntatott, kíségetett és látogatta a betegeteket.

Halála épp oly szép volt, mint élete: utolsó perceiben Jézust hívta, és így készült a nagy találkozásra.

Confrater

DR. ORBÁN DEZSÓ OSB
(1905—1980)

Szerecsenyben született 1905. aug. 21-én. Középiskolai tanulmányait a győri bencés gimnáziumban kezdte meg. Az utolsó két osztályt már a rend növendékeként Pannonhalmán végezte. A rendi főiskolán történelem—latin szakon tanult. Tanári oklevelét

1930-ban kapta meg, majd hamarosan megszerezte a doktorátust is. Pápán, Sopronban, Esztergomban és Győrben tanított. Az államosítás után két évig a kismegyeri hívek pasztorációját látta el a tőle megszokott lelkiismeretességgel és odaadással. 1950-ben pannonhalmi gimnáziumunk tanára lett. Közben 1952-ben kiségitő miséző is volt a faluban. 1955-ben visszavonult a tanári munkától, és a főkönyvtárban vállalt elfoglaltságot. Bekapcsolódott az idegvezetésbe is, és továbbra is kiségitett a falusi misézésben. 1958-tól egy évig a főkönyvtár vezető könyvtárosa. 1959-ben a súlyos létszámhiány miatt készségesen és szívesen vállalta, hogy visszamegy tanítani, és még hat évig működött győri gimnáziumunkban. 1965-től Pannonhalmán élt egészen haláláig, és a vendégek kalauzolásában vállalt tevékeny részt.

Nyugdíjas éveit alatt kezdett erősebben bekapcsolódni a lelkipásztori munkába is: a pesti ferenceseknél lett szinte állandó kiségitő. Sokszor hónapokat töltött Pesten, helyettesítve az ottani idősebb és beteg lelkipásztorokat. Itt érte váratlanul Isten hazahívó szava 1979. dec. 30-án. A győri bencés templom kriptájában temették el.

Tanári működését a pontosság és lelkiismeretesség jellemezte, magatartásában néha talán kissé a modorosság felé hajló rendszeresség uralkodott. Szinte minuciózusan pontos volt, szokásaihoz szigorúan ragaszkodott. De ha valahol bárkinek segítségére volt szüksége, akkor feledve mindent, azonnal és készségesen állt az illető szolgálatára. Betegeink legkészségesebb látogatója volt mind Győrben, mind Pannonhalmán, sőt Pesten is felkereste az esetleg ott kezelt betegeinket, de az ott dolgozó rendtársainkat is, és tapasztalatairól röviden beszámolt. Látogatta az elhunytak, elsősorban a Rend kiválóságainak sírját, közülük többet időnként sajátkezűleg gondozott is. Méltán áll róla gyászjelentésében mottóként: „Látogatta a betegeket, fölkereste a testvéreket, vigasztalta a szomorkodókat.”

Confrater

CSEHY ALFONZ OCist.
(1899—1980)

Alfonz testvérünk a Felvidéken, a Nyitra vármegyei Tardoskeden született. 1915-ben lépett a ciszterci rendbe, teológiai tanulmányait Innsbruckban végezte. 1922-ben szentelték pappá. Középiskolai hittanári oklevelet szerzett. 1924-től főleg hittanárként működött a rend gimnáziumaiban, legtovább Baján 1933-tól. 1950-ben a bajai rendház tagjaival együtt Kunszentmártonba került a kármeliták kolostorába. Amikor társai távozhattak, ő egy fiatalabb rendtársával akkor is ott maradt. Egy évi káplánkodása után nyugdíjazták, de mindvégig kiségitőként tevékenykedett — misézett és szorgalmasan gyóntatott — a lakásához közelebb eső templomban. Egy jószívű családnál talált otthonra. Néhány nappal halála előtt került a székesfehérvári Papi Otthonba, már menthetetlen állapotban. Itt halt meg 1980. júl. 6-án, csendes, szelíd, szinte észrevehetetlen halállal.

Kifogástalanul példás, mindig buzgó, összeszedett egyénisége, szerzetes tanári élete kifelé, diákjaira kevésbé vonzóan hatott, mert a hittantantárgyként és szigorú tanárként tanította, az ifjúságnak a Mária Kongregáción kívüli érdeklődését és tevékenységét kevésbé értékelte. Mégis lelkiismeretes, hűségesen kötelességteljesítő hittanárként maradt meg mindazok emlékezetében, akiknek nevelője volt. Nem egy diákja vallja ma, évtizedek után, hogy amit az iskolapadban „leckének” vélt, tanítás és példaadás volt, ereje — ha rejtetten is — egész életükben munkálkodik bennük.

Életkora előrehaladásával rendtársaihoz fűződő kedélyes és szíves kapcsolatai is meglazultak.

Számos rendtársával koncelebrálva temette Kovács Endre egri segédpüspök a fehérvári Nepomuki Szent János-plébánia altemplomának rendi kriptájába.

-s -n

IFJÚ SEBESTYÉN piarista
(1907—1978)

Gyászjelentésének mottója: „Sem élet, sem halál nem szakíthat el minket Isten szeretetétől” (Róm 8,38), valóban egész életét összefoglaló rövid jellemzése volt nagyon érdekes, osztalati tiszteletnek és szeretetnek örvendő egyéniségének.

Márkón, a bakonyi hegység aljában elterülő, csodálatosan szép környezetű, tiszta kisközségben született 1907. márc. 2-án, azon a napon — ezt sokszor büszkén emlegette — mint 1876-ban b. e. XII. Pius pápa. Szülőfaluja híres volt arról, hogy sok papi hivatást adott az Egyháznak, és ez kedves halottunk életében és neveltetésében is döntő jelentőségű volt. A polgári elvégzése után alkalmá nyílt volna a kiskunfélegyházi tanítóképző elvégzésére, de orvosi vélemény szerint az alföldi levegő, a „kvarcos-homokos” szél következtében tüdejét olyan károsodás érte, hogy tanulmányait félbe kellett szakítania. Éveken át a MÁV szolgálatában a Dunántúlon, Dobán tevékenykedett. Anyai nagybátyja, Gombos Antal, abban az időben váci piarista házfőnök-igazgató vette észre, hogy unokaöccse nem találta meg élete értelmét a különben becsült vasutaságban. Elvitte Vádra, ahol mint „kredenciális”, felszolgálat diák, ministrálásért és az ebédidőben végzett kisebb szolgálatokért ingyenes lakást és ellátást, valamint gimnáziumi oktatást kapott. Ebben a sorsban nem kisebb egyéniséggel osztozott, mint (Szegeden) Schütz Antal. 1927. aug. 27-én belépett a rendbe. Gimnáziumi tanulmányai befejeztével rendje a teológiai stúdiumok mellett a budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen a latin—német szakot végeztette vele. Minden vizsgáját kitűnő eredménnyel tette le. Schwarz Elemér, a kiváló ciszterci egyetemi tanár, arra buzdította, hogy német szakdolgozatából (amely szülőfaluja német lakosságának történetével, nyelvi sajátosságaival foglalkozott) csináljon doktori értekezést. De neki nem voltak tudományos ambíciói; a Rendalapító nyomába lépve a neveléssel akart foglalkozni. Rendfőnöke megkérdezte, hová szeretne beosztást kapni? Válasza: „Legszívesebben közvetlenebb pátriárba, tehát Veszprémbe mennék, de tudom, hogy ez nem szokás a rendben, így csak azt kérem, hogy ne kerüljek Kecskemétre, mert az a vidék már egyszer nagyon káros befolyást gyakorolt egészségi állapotomra.” Az életrajz következő adata: „Pappá szentelték 1936. jún. 14-én. Ettől kezdve egész életében K e c s k e m é t e n működött: 1936—39. gimnáziumi tanár, 1939—47. igazgatóhelyettes, 1947—48. és 1950—1969. gimnáziumi igazgató. Közben 1947—1950. kórházi lelkész.” De — mintegy zúgolódás nélküli engedelmessége jutalmaként — mindez nem ment különösebben egészsége rovására, és szervezeti adottságaihoz képest aránylag magas kort ért meg.

Az iskolában a mindent-megértés jellemezte. Bizonyíték erre, hogy régi, első tanítványai 20—30 év távlatából is felkeresték, beszámoltak életükről, és mindig nagy tisztelettel, szeretettel beszéltek róla. Névünnepeknél annak az osztálynak a tagjai, akiknek első osztályfőnöke volt, küldöttségileg, 5—6 taggal vettek részt, és különleges alkalomkor kis ajándécsomaggal kedveskedtek neki.

Külön fejezetet igényelne egészen különleges pasztorációs tevékenysége Kecskemét külső területén, a tanyavilágban. 1938-tól haláláig volt a kadafalvi kápolna lelkésze. Hogy ez mit jelentett áldozatvállalásban, mindig készenlétben, a betegek, vigaszra szorulóknak ellátásában, arról a kadafalvi hívek tudnának kötetnyit beszélni. Helvécia jó része, Szarkás, Csalános, Kadafalva tartozott a kis kápolna vonzókörébe. Az előbb havonként egy szentmiséből hamarosan minden másnapra két szentmise lett a hívek igényére. A zsúfolt kápolnában az áldozni kívánók csak nagyon lassan tudtak eljutni az oltár közelébe. Többször lement áldoztatni a hívek közé, s nem egy alkalommal a partikulák törtrészeivel tudott csak boldogulni, olyan sok volt az áldozó (abban az időben nem lehetett a tabernákulumban hagyni az Oltáriszentséget). Az akkor még földes padlójú kápolnában másnap a sepregetéskor nem egy kabátgombot találtak . . . A harminc esztendő alatt nem egy nemzedék nevelődött fel ezen a területen, egykor keresztelt kisgyermeknek gyermekeit, talán unokáit is módjában volt a keresztség szentességében részesíteni. A tanyai hívek pasztorálását nagyon szívéen viselte, sokszor más elfoglaltsága, iskolai munkája elé is helyezte.

Temetésén és a megelőző rekviemen mondhatni fél Kecskemét jelen volt. Szerzetesi neve P. Sebastianus a Jesu volt. Valóban mindenben hű követője volt isteni Mesterének!

Confrater

VIDOCZY ISTVÁN
(1918—1980)

Igen nagy veszteség érte az amerikai magyar papságot és a pennsylvániai magyaro-
kat Vidoczy István halálával. Harmincöt évig dolgozott az Úr szőlőjében, még tíz
évet akart szolgálni nyugalomba vonulása előtt. Hatvanharmadik évében költözött el
közülünk.

Betlehemben, Pennsylvániában született. Szülei Zala megyéből vándoroltak ki Ame-
rikába. Apja a bethlehemi vasgyárban dolgozott. Pista is ott vállalt munkát nyarankint
szemináriumi éveit alatt. A gazdasági válság és talán a honvágy is arra készítette édes-
anyját, hogy visszavándoroljon vele Magyarországra. Pista ekkor kb. 5 éves lehetett.
Így Magyarországon járt elemibe és gimnáziumba is Zalaegerszegen. Érettségi után,
nem sokkal a második világháború kitörése előtt, anyjával visszatért Amerikába. Mun-
kát vállalt, újra kezdett angolul tanulni, anyjának segített. Tőle leste el kitűnő konyha-
művészetét, amit paptársai, rokonai és barátai mindig élveztek. Felderült a plébániai
élet, amikor ő vette át a konyhát a szakácsné szabadsága vagy betegsége miatt.

1940-ben megkezdte szemináriumi tanulmányait az ohioi Josephinumban. Jó szelle-
met szívott magába; szorgalmas, jó tanuló volt, osztálytársai között népszerű. 1945
március 10-én szentelték pappá.

Első állomása a Szent István plébánia volt Allentownban. Nagyon lelkiismeretesen
két nyelven szolgálta a híveket. Első papi évétől kezdve mindig pontosan készült prédí-
kációira. Sokat olvasott, magyar könyveket is gyűjtött. A hívek többször kérték (ami
nagy ritkaság Amerikában), hogy beszéljen hosszabban, mert élvezik tartalmas szó-
noklatait.

Egy évi szolgálat után egy katolikus kórház lelkészévé nevezik ki Norristownban.
Innen tizenkét évre egy Allentown melletti kisebb városba került káplánnak. Kevés
magyar tartozott a plébániához, a plébános ír volt, minden angolul ment. A Szent Lő-
rinc plébánia hívei láthatták, hogy a káplán buzgó, tanult, van benne európai műveltség
és modor. Közvetlen, de nem barátoszkodó. Érti a világiak nyelvét és problémáit, de nem
világias.

1955-ben helyezték át a northamptoni német-magyar Magyarok Nagyasszonya plé-
bániára ugyancsak káplánnak. Magam 1954 óta járok oda kisegíteni karácsonykor és
húsvétkor. Vagy nyolc nyarat is töltöttem ott, miközben a káplánok (egyik káplán volt
a nemrég elhunyt Dunai Antal, volt passaici plébános) vagy a plébános (a bányai szü-
letésű Msgr. Joseph May) vakációztak. Nagy munkabírásu, lelkiismeretes pap volt
ott is. A plébános engedte dolgozni, ő pedig nem sajnálta magát. Az 1956-os bevándor-
lókat tanította angolra, hittant tanított az iskolában, jegyesoktatást, konvertita oktatást
végzett, betegeket látogatott. A plébániának szerzett autóbuszokat, amelyeken a gye-
rekeket szállították a plébániai iskolába, vasárnaponként az öregeket a templomba. Az
október-novemberi családlátogatásokat nagyon fontosnak tartotta. Ő szervezte meg az
iskolás gyerekek déli étkezését is.

Kikapcsolódásra a közeli Pocono hegységbe vonult el, ahol egy szép nyári lakást
vett a Paradicsom tó mellett. Akkor érezte magát azonban ott is jól, ha paptársai és
rokonai vele voltak. Míg vendégei sétáltak vagy fürödtek, ő főzött, és kitűnő ebédet
és főzött nekik. A ministránsokat is azzal jutalmazta, hogy felvitte őket nyári lakására
és főzött nekik.

Ahogy adta magát másoknak, úgy kapott másoktól. A hívektől megbecsültetést,
áldozatos anyagi segítséget a templomnak és az iskolának, szeretetet a paptársaktól.

A legnépszerűbb papi találkozók az ő plébániáin voltak. A megyéspüspök is szerette és dicsérte. Hihetetlen mennyiségű ruhacsomagot és pénzbeli segítséget küldött Magyarországra. Az amerikai magyar papi életben tevékenyen részt vett, a papi mozgalom alelnöke volt hosszú évekig. Szívesen látott vendégül papi látogatókat Magyarországról. A philadelphiai eucharisztikus kongresszus alkalmával vendége volt Lékai bíboros is. Többször látogatott haza.

1968-ban kapta első plébánosi beosztását a pennsylvaniai Jim Thorpéba. Nem volt hivatalos káplánja, egy hittanár lakott vele, aki csak a vasárnapi misézésben segített neki. Nagyon megszerette a helyet. Templomot, iskolát, plébániát renováltatott. Népszámlálást tartott, mindenkit felkeresett, észrevehetően felment a templombjárók száma, a vasárnapi gyűjtés is növekedett. Plébánosi munkája mellett ellátta az esperesi tisztet is. Két évig tagja volt az egyházmegyei papi szenátusnak is.

1974-ben tért vissza Northamptonba mint plébános. A hívek mint ismerőst üdvözölték, ő is emlékezett mindenkire. Itt is sokat alkotott. Új templom építésén dolgozott, de terve nem sikerült. A régi templomot renoválta, modernizálta. Volt ugyan káplánja, de a munka oroszlánrészét ő végezte. Karácsonykor és húsvétkor kisegítő vendég voltam nála; máskor is segítettem neki, amennyire tanítási kötelezettségeim megengedték. Az utolsó húsvét alkalmával említette, hogy valami daganat van a jobb füle mögött, de orvosa nem sejt rosszat.

Májusban látogatóban volt Detroitban, ahol egyik nővére él. Ő vette észre, hogy a daganat nemcsak hogy nem múlt el, hanem terjedt. Ott operálták a Henry Ford kórházban. Rádiumos kezelésem is átesett, látszólag javult. Visszatért Northamptonba, átvette a plébániát. Október közepén látási problémákra panaszkodott. Kórházi vizsgálat megállapította, hogy három rákos daganat van az agyában mélyen, így nem lehetett operálni. Egy egyházmegyei szanatóriumba szállították szülővárosába, Bethlehembe. Ott látogattam meg két héttel halála előtt. Nehezen tudtunk társalogni fájdalmai miatt. A jó híreknek örült; annak is, hogy a Szentatya látogatása Németországban sikeres volt.

December 1-én halt meg. Temetése december 5-én volt a northamptoni magyar temetőben. A temetési szertartást Joseph McShea, allentowni püspök végezte.

P. Zrinyi József S. J., Georgetown University, Washington

Köszönöm Istenemnek, hogy megadta nekem az alkalmat, hogy a halálban fölismerjem az igazi boldogság kulcsát. Sohasem fekszem le anélkül, hogy meg ne gondolnám: talán, bármilyen fiatal vagyok is, másnap reggel már nem élek. És senki, aki ismer, nem foghatja rám, hogy a társas érintkezésben mogorva vagy szomorú lennék. Ezért a boldogságért mindennap köszönetet mondok Teremtőmnek, és egész szívemből kívánom minden embertársamnak is.

Mozart